

BESLUT OCH SKÖTSELPLAN FÖR

Hammarby - Smedby Naturvårdsområde

MÖRBYLÅNGA KOMMUN, KALMAR LÄN

NATURVÅRDSFÖRVALTARE: LÄNSSTYRELSEN

Delgivningskvitto

Enligt sändlista

**Bildande av Hammarby – Smedby naturvårdsområde,
Mörbylånga kommun.**

BESLUT

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 19 § naturvårdslagen (1964:822, omtryckt 1991:641) Hammarby och Smedby alvar som naturvårdsområde. Länsstyrelsens beslut 1966-08-10 om landskapsbildsskydd enligt 19 § naturvårdslagen, äldre lydelsen, upphör att gälla när det nu fattade beslutet vinner laga kraft.

Uppgifter om naturvårdsområdet

Namn: Hammarby – Smedby naturvårdsområde
Kommun: Mörbylånga
Socken: Smedby
Areal: 595,8 ha
Naturtyp: alvarmark (595,8 ha)
Läge: Naturvårdsområdet ligger öster om Smedby samhälle.
Kartblad: Ekonomiska kartbladen 4G0h, 4G0i, 4G1i
Gräns: sträckad linje på beslutskartan.
Fastigheter: Smedby 1:1, Stora Smedby 2:3, 3:1, 4:2, Hammarby 1:1, 4:2, S:1, S:3, S:4.

Naturvårdsförvaltare: Länsstyrelsen i samråd med markägare.

Naturtyper enligt EUs art- och habitatdirektiv:

- enbuskmarker på hedar eller kalkgräsmarker,
- gräsmarker på kalkhällar,
- kalkgräsmarker,
- nordiskt alvar,
- fuktängar med blåttåtel eller starr,
- rikkärr,
- uppspruckna kalkstenshällmarker,
- kalkrika oligo-mesotrofa vatten med bentiska kransalger,

Mål

Det övergripande målet för naturvårdsområdet är att Hammarby och Smedby alvars höga natur- och kulturvärden bevaras och förstärks, vilket innebär att,

- markanvändningen i form av bete förblir densamma i framtiden,
- mångfalden av naturtyper som är representativa för alvarmarker ska bevaras och återskapas,
- mångfalden av växt- och djurarter ska bevaras i livskraftiga populationer,
- en öppen landskapsbild ska prägla naturvårdsområdet,
- spår efter olika tiders markutnyttjande, t.ex. stenmurar, odlingsrösen och brukningsvägar, liksom fornlämningar ska bevaras och synliggöras,
- allmänhetens möjlighet att besöka området ska underlättas.

Ändamålet ska tryggas genom att området hålls i en väl avvägd, naturvårdsinriktad beteshävd.

Återkommande röjning av buskvegetation och sly ska ske för att bibehålla och i vissa delar återskapa ett glest buskbevuxet alvar, där stenmurar, fornlämningar, brukningsvägar m.fl. spår efter äldre brukande är synliga.

Områdets tillgänglighet ska främjas genom att enkla stängselövergångar anordnas och informationstavla sätts upp. Tillgängligheten för allmänheten ska styras så att störningar för flora, fauna, geovetenskapliga former eller bruket av markerna undviks.

Uppföljning av betesdjurens påverkan i området ska ske kontinuerligt.

Beskrivning av området

Hammarby-Smedby naturvårdsområde ligger i den mellersta västra delen av Stora Alvaret. Hammarby alvar gränsar i norr till Parteby och Alvlösa naturvårdsområden, Smedby och Hammarby alvar gränsar i söder till Klinta-Stora Smedby naturvårdsområde och i öster till Skärlöv och Mellby alvar. Alltsedan stenåldern har människan nyttjat Stora alvaret som betesmark åt boskap. Under äldre järnålderns hårda markanvändning bildades troligen för första gången ett betespräglad, öppet alvar. Ett flertal fornlämningar från denna tid finns i området, t ex stensättningar, stensträngar, husgrunder och skålgropar.

Under tidsepoker då alvarbygden övergavs växte buskar och träd upp på alvaret. När befolkningen ökade blev nyttjandet intensivare och markerna öppnades. Från mitten av 1500-talet fram till 1801 behandlades hela Öland som "frikallad" jakt-park, "djurgårdsinrättningen". Därefter skedde en fördelning av alvarmarkerna mellan socknar och byar. Stenmurarna som ger alvaret dess karaktär idag, är resultatet av denna utmarksdelning.

På 1800-talet blev utnyttjandegraden den högsta någonsin. Allt togs till vara för den alltför stora sydöländska befolkningens överlevnad. Omflyttning av befolkningen mot slutet av århundradet lade alvarbyar öde och alvarhorvor för fåfot. Enligt jordbruksräkningen 1927, framgår att det i Smedby socken detta år fanns 114 hästar (> 3 år), 34 unghästar och föl, 240 kor, 2 tjurar, 265 ungnöt och kalvar samt 56 får och lamm. I Smedby socken ingår förutom Smedby och Hammarby även byarna Alvlösa och Klinta. De senaste 30–40 årens minskade djurantal och den upphörda vedtåkten gör att landskapsomvandlingen sker i allt hastigare tempo.

Smedby alvaren är obetade sedan ca 10 år tillbaka och i Hammarby har betet återupptagits 1998 efter ca 10 års uppehåll. I området finns de flesta av alvarets naturtyper representerade; grusalvar, hållmarksalvar, fårsvingelhed, alvartorräng, kalkfuktäng, kärr, alvarsjö och buskmarker med tok och/eller en.

I naturvårdsområdet finns växtarter som är upptagna på den svenska hotlistan (rödlistan). Exempel på sådana är alvarmalört (*Artemisia oelandica*, hotkat.3), dikesveronika (*Veronica catenata*, hotkat. 4) och toppjungfrulin (*Polygala comosa*, hotkat. 4).

Områdets betydelse och behov av skydd och vård

Stora alvaret har ett stort allmänekologiskt, landskapshistoriskt och geologiskt värde. På Hammarby och Smedby alvar förekommer en mångfald av representativa alvarmiljöer. Inom området förekommer en rad sällsynta och hotade växt- och djurarter.

Hammarby – Smedby naturvårdsområde ingår i Stora alvarets riksintresse för naturvård.

Genom sitt läge invid väg 136 har området en stor betydelse för allmänhetens möjlighet att få en helhetsbild av alvarlandskapet, dess markanvändning, artrikedom och mångformighet

Inom Hammarby och Smedby alvar behövs särskilda åtgärder för att bevara och vårda natur- och kulturmiljön. För att hejda den igenväxning som pågår idag krävs aktiva åtgärder. Området bör förklaras som naturvårdsområde främst för att underlätta och garantera restaurering av betesmarkerna och fortsatt skötsel, där betesdrift är ett avgörande moment.

Ärendets beredning

Hammarby och Smedby alvar ingår i de områden på Stora alvaret som av Länsstyrelsen 1994 pekades ut som "kärnområden", med mycket höga kända naturvärden. Diskussioner om bildande av naturvårdsområde påbörjades efter förfrågan från markägare och brukare. Beslut och skötselplan har sänts på remiss till markägare, brukare, myndigheter och föreningar. Yttranden har inkommit från Naturvårdsver-

ket, Mörbylånga kommun, Ölands Ornitologiska förening, Ölands botaniska förening, Eje Rosén (Uppsala universitet) samt från ett antal markägare. Skötselplanen har omarbetats något efter de inkomna synpunkterna.

FÖRESKRIFTER

För området gäller de föreskrifter enligt 10 och 19 §§ naturvårdslagen som anges nedan.

A. Föreskrifter enligt 19 § naturvårdslagen om inskränkningar i rätten att förfoga över fastigheter inom naturvårdsområdet.

Det är förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd;

1. uppföra byggnad eller anläggning,
2. uppföra stängsel eller annan hägnad annat än för jordbrukets behov,
3. bedriva täkt av något slag,
4. borra och spränga för annat ändamål än fäste av stängselstolpar,
5. gräva, schakta, fylla ut eller tippa,
6. anlägga väg, parkeringsplats, led eller spång,
7. anordna upplag annat än tillfälligt för jordbrukets behov,
8. anlägga luft- eller markledning,
9. anlägga campingplats eller uppställningsplats för husvagnar,
10. uppföra vindkraftverk, mast, antenn eller liknande anordning,
11. anbringa tavla, skylt, inskrift, affisch eller därmed jämförbar anordning,
12. dika eller dikesrensa, dämna, invalla eller avleda vatten,
13. ta bort eller skada stengärdesgård eller odlingsröse,
14. framföra motordrivet fordon annat än för jordbrukets ändamål och för uttransport av skjutet högvilt,
15. upplåta markområdet för tävlings- eller övningsändamål,

16. ta bort eller skada stenmur, odlingsröse e.d.,
17. plöja, harva eller fräsa,
18. tillföra växtnäringsämnen eller jordförbättringsmedel,
19. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel,
20. plantera eller så träd, buskar eller andra växter,
21. plantera in för trakten främmande växt- eller djurart,
22. framföra motordrivet fordon annat än för jordbrukets ändamål.

Tillstånd enligt punkt A1 för byggnad eller anläggning som är väsentlig för djurhållningen inom området bör inte vägras om placering kan ske utan väsentlig skada på bevarandevärdena och om det inte finns någon godtagbar alternativ placering utanför området.

Föreskrifterna under A5 ska inte utgöra hinder för rensning av befintliga vattenkällor.

Föreskrifterna under A utgör inte heller i övrigt hinder för de åtgärder som behövs för att tillgodose ändamålet med naturvårdsområdet och som är angivna under B och D nedan eller framgår av fastställd skötselplan för området.

B. Föreskrifter enligt 19 § andra stycket naturvårdslagen om skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med naturvårdsområdet.

1. Skötsel av betesmarkerna innefattande betesdrift, röjning, uppsättning av stängsel och underhåll av stängsel och murar enligt skötselplanen.
2. Upplåtelse av betesmark eller betesrätt till annan som ägaren skäligen kan godkänna om ägaren inte själv håller betesdjur eller kan finna någon arrendator till marken inom naturvårdsområdet.
3. Tillåta att ytterligare djur sätts in om ägaren och brukaren inte med egna djur kan upprätthålla det betestryck som anges i skötselplanen. Detta kan ske efter beslut av länsstyrelsen fattat i samråd med markägaren och brukare.

4. Uppförande och underhåll av stängselövergångar i enlighet med skötselplan.
5. Utmärkning av och upplysning om naturvårdsområdet.

C. Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iakta inom naturvårdsområdet.

Inom området är det förbjudet att ;

1. framföra motordrivet fordon,
2. tälta mer än en natt på samma plats,
3. medföra okopplad hund eller annat lösgående sällskapsdjur,
4. göra upp eld,
5. jaga, döda, fånga eller skada vilda däggdjur, grod- och kräldjur eller fåglar, ta bort eller skada ägg eller bon eller på annat sätt störa djurlivet,
6. skada eller ta bort växande eller döda träd och buskar,
7. gräva eller dra upp växter eller växtdelar med rötterna,
8. samla in lösa stenar eller bryta loss bitar av berggrunden,
9. utnyttja området för orienteringstävling eller liknande,
10. skada hägnader,
11. skada fasta fornlämningar.

Föreskrifterna under C gäller inte markägare och innehavare av särskild rätt för de åtgärder som behövs för att tillgodose ändamålet med naturvårdsområdet och som är angivna under B och D eller framgår av fastställd skötselplan för området.

Jakträttsinnehavaren disponerar jakten utan inskränkningar av föreskrifterna under C3 och C5.

Undersökningar eller forskning ska utföras i samråd med länsstyrelsen.

D. Föreskrifter enligt 19 § andra stycket naturvårdslagen rörande naturvårdsförvaltningen av naturvårdsområdet.

1. Länsstyrelsen fastställer skötselplan för Hammarby – Smedby naturvårdsområde, bilaga 2, i vilken föreskrifter om naturvårdsförvaltningen meddelas.
2. Naturvårdsförvaltare är länsstyrelsen, som fortlöpande ska samråda med berörda markägare och djurhållare vid förvaltningen.

Besvärshänvisning

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, miljödepartementet, se bilaga 3.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras på det sätt som är föreskrivet för författningar i allmänhet.

Stefan Svenaeus

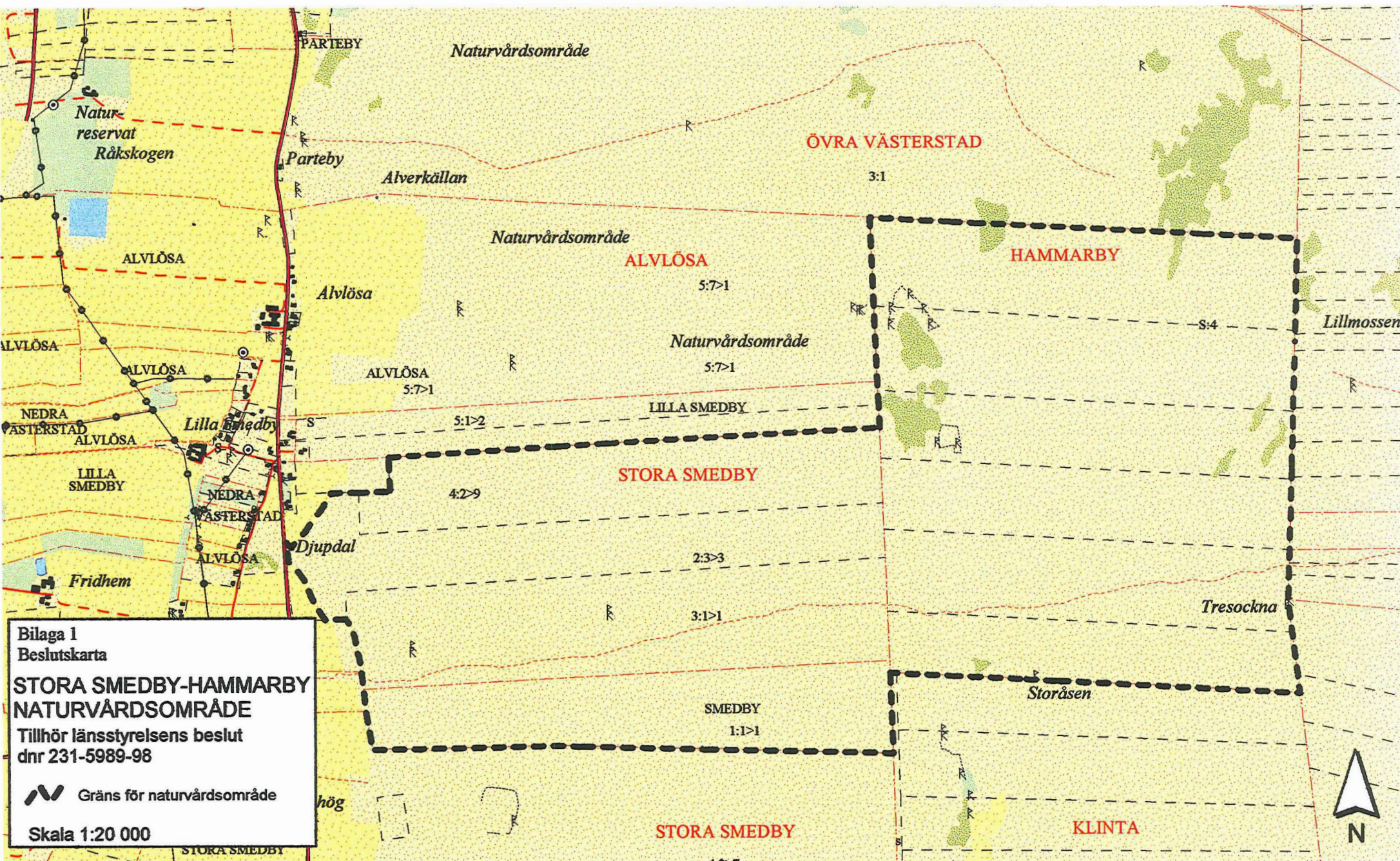

Susanne Rundlöf Forslund

Bilagor:

1. Beslutskarta
2. Skötselplan
3. Hur man överklagar

Sändlista:

För kännedom:

Bilaga 1
Beslutscharta
**STORA SMEDBY-HAMMARBY
NATURVÅRDSOMRÅDE**
Tillhör länsstyrelsens beslut
dnr 231-5989-98

 Gräns för naturvårdsområde

Skala 1:20 000

SKÖTSELPLAN

HAMMARBY – SMEDBY NATURVÅRDSOMRÅDE

Skötselplanen framställdes sommaren 1998 av
Helena Lager, anställd vid Länsstyrelsens miljöenhet.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. HAMMARBY–SMEDBY NATURVÅRDSOMRÅDE	3
1.1 Allmän beskrivning	3
1.2 Skötselområden	4
1.2.1 Skötselområde 1 – fälla i västra delen	4
1.2.2 Skötselområde 2 – Smedby alvar	4
1.2.3 Skötselområde 3 – Hammarby alvar	4
1.3 Övergripande mål	5
2. SKÖTSEL AV MARKERNA	5
2.1 Generella riktlinjer och åtgärder	5
2.1.1 Hävd och restaurering av alvarmarker	5
2.1.2 Skötsel av fornlämningar och andra kulturhistoriska spår	7
2.1.3 Flora- och faunavård	7
2.2 Åtgärder i skötselområden	8
Skötselområde 1 – fälla i västra delen (17,4 ha)	8
Skötselområde 2 – Smedby alvar (263,6 ha)	8
Skötselområde 3 – Hammarby alvar (314,8 ha)	10
3. UPPFÖLJNING	13
4. ANORDNINGAR FÖR ALLMÄNHETEN	14
4.1 Generella riktlinjer och åtgärder	14
4.1.1 Information	14
4.1.2 Parkeringsplatser	15
4.1.3 Övergångar och grindar	15
4.1.4 Transporter	15
4.1.5 Märkning av naturvårdsområdets gräns	15
5. FINANSIERING AV SKÖTSELN	15
6. ÖVRIGA ÅTGÄRDER	16
7. KÄLLOR OCH REFERENSER	16
BILAGA 1 Skötselplanekarta för Hammarby – Smedby naturvårdsområde	
BILAGA 2 Artförteckning över växter funna i området	

1. HAMMARBY-SMEDBY NATURVÅRDSOMRÅDE

1.1 Allmän beskrivning

Människan och hennes betesdjur har präglat det Öländska landskapet de senaste 5000 åren. Alltsedan stenåldern har Stora Alvaret använts som betesmark för människans boskap. Under den äldre järnåldern (ca 2500 år sedan) var Öland rikt och tätt befolkat och boskapsuppfödning var en viktig del av uppehållet. Under denna tid utnyttjades alvaret skoningslöst för bete, vedfångst och slåtter vilket resulterade i ett betespräglat landskap, mer eller mindre utan träd och buskar. Ett flertal fornlämningar från denna tid finns i området, t ex stensättningar, stensträngar, husgrunder och skålgropar. Efter järnåldern varierar alvarets utnyttjande med den varierande graden av befolkning av alvarbyarna. Under epoker då alvarbyar övergavs kom de delar av alvaret med tjockare jordar att växa igen. De tunna alvarjordarna (t ex grus- och hållmarksalvar) har dock förblivit öppna, även utan bete, ända sedan inlandsisen drog sig tillbaka för ca 12 000 år sedan. När befolkningen åter ökade (t ex under vikinga- och medeltiderna) blev alvaret mer öppet igen. Under 1540-talet fanns 5 gårdar (4 skattejord, 1 frälsejord) och i Hammarby fanns 6 gårdar (4 skattejord, 1 kyrkojord och 1 klosterjord). Från ca 1569 fram till 1801 var hela Öland en kunglig jaktpark (djurgårdsinrättningen). Detta innebar bl a att all jakt och vedtäkt var förbjuden, men periodvis var det troligen tillåtet att samla buskar och ris på alvaret.

På 1800-talet utnyttjades alvaret hårdare än någonsin. Befolkningen på södra Öland var alltför stor och allt togs till vara. 1811–1819 fördelades utmarkerna (inklusive alvaret) mellan socknar och byar vid alvaret. De stenmurar som ger karaktär åt alvaret idag är resultatet av denna utmarksdelning. Mot slutet av århundradet flyttade en stor del av befolkningen från landsbygden till städerna och många utvandrade till Amerika. Många alvarbyar lades öde, alvarhorvor lades för fåfot och igenväxningen tog fart på nytt. Enligt jordbruksräkningen 1927, framgår att det i Smedby socken detta år fanns 114 hästar (> 3 år), 34 unghästar och föl, 240 kor, 2 tjurar, 265 ungnöt och kalvar samt 56 får och lamm. I Smedby socken ingår förutom Smedby och Hammarby även byarna Alvlösa och Klinta. Ända in på 1930-talet fortsatte man att röja buskar för att få bränsle. De senaste 30–40 årens minskade djurantal och den upphörda vedtåkten gör att landskapsomvandlingen sker i allt hastigare tempo.

Hammarby-Smedby naturvårdsområde ligger i den mellersta västra delen av Stora Alvaret. Hammarby alvar gränsar i norr till Parteby och Alvlösa naturvårdsområden, Smedby och Hammarby alvar gränsar i söder till Klinta-Stora Smedby naturvårdsområde och i öster till Skärlöv och Mellby alvar. Smedby alvar är obetat (utom en liten hästbetad fälla i västra delen) sedan ca 10 år tillbaka och i Hammarby har betet återupptagits 1998 efter ca 10 års uppehåll. I området finns de flesta

av alvarets naturtyper representerade; grusalvar, hållmarksalvar, fårsvingelhed, alvartorräng, kalkfuktäng, kärr, alvarsjö och buskmarker med tok och/eller en.

I naturvårdsområdet finns växtarter som är upptagna på den svenska hotlistan (rödlistan). Exempel på sådana är alvarmalört (*Artemisia oelandica*, hotkat. 3), dikesveronika (*Veronica catenata*, hotkat. 4) och toppjungfrulin (*Polygala comosa*, hotkat. 4).

1.2 Skötselområden

Området består av tre skötselområden som sammanfaller med inhägnaderna.

1.2.1 Skötselområde 1 – fålla i västra delen

Området ligger i naturvårdsområdets västra del och är för närvarande svagt betat av tre hästar. Delar av detta område brukades som åker till början av 1960-talet. Fårsvingelhed dominerar på de torrare delarna och här kan man finna arter som stenmalört, alvarkösa, pimpinell och kalkkrassing. I de fuktigare partierna finns kalkfuktäng och här växer t ex sumpgentiana, älväxing och tok. Token är frodig och breder ut sig på en stor del av fuktängen.

1.2.2 Skötselområde 2 – Smedby alvar

Stora Smedby alvar består av de tre nordligaste skiftena i naturvårdsområdet. Smedby alvar är fastigheten (Smedby 1:1) längst i söder. Hägnet, som innefattar Smedby, och Stora Smedby alvar (och även Lilla Smedby alvar som inte ingår i naturvårdsområdet), har varit obetat de senaste 10 åren. De mest tunnjordiga delarna har inte påverkats nämnvärt av detta utan har kvar sin ursprungliga vegetation. Där jordlagret är tjockare, på alvartorrängarna och kalkfuktängarna, märks däremot frånvaron av betesdjur tydligt. På flera ställen har berggröe tagit över nästan helt och enbuskar och tok har brett ut sig.

I västra delen av området finns en husgrund samt ett block med 18 skålgropar. I centrala delen (västra delen av delområde 2:2, se skötselplanekarta) finns ett block med en skålgrop på krönet.

1.2.3 Skötselområde 3 – Hammarby alvar

På Hammarby alvar återupptogs betet efter 10 års uppehåll 1998. I väster dominerar området av Storåsen som är skog- eller buskbeväxt på krönet och omges av fuktängar. På norra delen av åsen finns ett kärr och en alvarsjö (söder om kärret). Öster om åsen är alvaret till stora delar flackt och öppet med tunna jordar. Här finns fina grus- och hållmarksalvar, men även buskmarker.

I området finns ett flertal fornlämningar. Invid alvarvägen i väster ligger en husgrund som lär ha varit ett värdshus för förbipasserande. I anslutning till våtmarkerna i norr finns ett område omgärdat av stensträng (100×90 meter), två husgrunder och en 270 meter lång stensträng. I södra delen, nära gränsen till Klinta alvar, finns ytterligare en husgrund och en grop. "Tresockna" ligger i gränsen mellan Smedby,

Hulterstad och Segerstads socknar och är en stensättning (14 meter i diameter) med en grop fylld av odlingssten.

1.3 Övergripande mål

De övergripande målen för naturvårdsområdets skötsel ska vara att:

- bibehålla den långa kontinuiteten av utmarksbete på Stora Alvaret,
- bibehålla den mosaik av växtsamhällen och den flora och fauna som är representativ för Stora Alvaret,
- bibehålla mångfalden av växt- och djurarter i livskraftiga populationer,
- bibehålla det öppna alvarlandskapet,
- bevara de kulturhistoriska lämningar som finns i naturvårdsområdet,
- underlätta allmänhetens möjlighet att besöka området.

2. SKÖTSEL AV MARKERNA

2.1 Generella riktlinjer och åtgärder

2.1.1 Hävd och restaurering av alvarmarker

Mål:

- att bevara och skapa förutsättningar för en hög artrikedom och arttäthet som är kännetecknande för välhävdade vegetationstyper i öländska alvarmarker,
- att bevara och skapa förutsättningar för arter som är representativa för växt- och djursamhällen i öländska alvarmarker,
- att bevara och skapa förutsättningar för de växt- och djurarter som är rariteter i bygden, länet eller landet,
- 50% av alvartorrängarna ska vara öppna (< 10%) och välbetade,
- 50% av kalkfuktängarna ska vara öppna (< 10%) och tydligt betespåverkade.

Riktlinjer och åtgärder

Bete

Alvarmarkerna ska hävdas årligen genom bete. Ett sambete med nötkreatur och hästar/får vore önskvärt för att få en mer jämn avbetning av framförallt tok och lövsly. Djuren får ej stödutfodras i området. Alvartorrängarna ska vid betessäsongens slut vara väl avbetade och fuktängarna ska vara tydligt betespåverkade.

På Hammarby alvar har betet återupptagits 1998 efter tio år utan hävd och betas nu svagt till måttligt av 73 köttasdjur med mjölkrasinkorsning (inkluderar amkor, kalvar och stutar). Smedby alvar är till största delen obetat sedan tio år men nötbetet planeras att återupptas under 1999. Endast skötselområde 1 i väster betas av tre hästar.

Generellt rekommenderar riktlinjerna för alvarbete ett vuxet djur (av mjölkras) per 6–10 hektar, beroende på alvarets bördighet. Hela området, inklusive Smedby och Lilla Smedby alvar, är 634 ha stort och förhållandevis produktivt vilket skulle betyda att ett knappt hundratal vuxna djur skulle kunna beta det. En kalv som är 6–12 månader gammal brukar räknas som 1/2 vuxet djur vilket betyder att betydligt fler djur än idag kan gå i området. Att betesdjur släpps ut på Smedby alvar snarast är nödvändigt för att nå målen för naturvårdsområdet. Att åtminstone tidvis sambeta skötselområde 1 och 2 är önskvärt för att dra fördel av olika djurslags bete.

Restaurering

Vid restaurering bör man prioritera de minst igenväxta delarna där det fortfarande finns grässvål/örtflora mellan buskar och träd. Restaurering av täta skogs- eller buskområden bör ske i andra hand och ska alltid ske i etapper. Vid större restaureringsåtgärder är ett ökat bete nödvändigt. Om det råder brist på djur bör restaurering inte ske. Inga restaureringsåtgärder bör utföras under fåglarnas häckningstid.

Föryngringsplantor av löv- och barrträd bör alltid röjas bort och endast enstaka träd eller trädgrupper bör sparas. De enstaka träd som sparas bör vara gamla och/eller ha en utpräglad alvarkaraktär som t ex vindpinade tallar och rotsläende s.k. krypgranar. Boträd ska alltid sparas. Grupper med träd kan lämnas som skydd för betesdjuren.

I samband med röjning ska röjningsavfallet tas om hand. Om det är möjligt att forsla bort avfallet utan att det uppstår körskadorna ska detta ske i första hand. I annat fall ska det samlas ihop och brännas på platsen, t ex på röjda områden som saknar grässvål. Bränning får ej ske så att fornlämningar, stenmurar eller berghällar skadas och bör utföras på vårvintern eller senhösten under kontrollerade former.

Bränning som en del av restaureringsarbetet får endast ske i enstaka fall i fuktiga marker med täta tokbestånd. Vid bränning sker ofta en kraftig gödslingseffekt och oönskade arter som tistlar och backskafting kan få en stor spridning. De bestånd som ska brännas ska vara väl avgränsade och väderlek och årstid ska vara lämplig (svag vind, helst vårvinter). Brandmyndigheten ska alltid informeras i samband med bränning. De avbrända buskar och träd som blir kvar efter bränning ska röjas bort

så snart som möjligt och området ska betas samma säsong. Bränning får inte ske av större områden än man har möjlighet att röja och beta direkt efteråt.

Transporter

Genom hela naturvårdsområdet går en gammal körväg. I synnerhet på Smedby alvar är vägen hårt sliten och flera nya körspår har bildats. Fordonstrafik utanför befintlig körväg får endast ske i undantagsfall, för att klara djurhållningen i området. Körning bör i möjligaste mån undvikas helt när marken är fuktig. Nya körspår får absolut inte göras. Hällmarker och grusalvar med mossor och lavar är mycket känsliga områden och ska i möjligaste mån undvikas för transporter. Områden där körning kan tillåtas är alvartorrängar med tät grässvål och bara hällmarker utan mossor och lavar.

2.1.2 Skötsel av fornlämningar och andra kulturhistoriska spår

Mål

- att bevara de fornlämningar och kulturhistoriska spår (t ex vägar, stenmurar, husgrunder) som finns i området och göra dem väl synliga,
- att de stenmurar som omgärdar betesmarkerna är väl skötta.

Riktlinjer och åtgärder

Befintliga stenmurar ska så långt det är möjligt användas som hägnader. Om murarna inte räcker till bör de kompletteras med t ex elhägn som anläggs så nära muren som möjligt så att ingen obetad zon uppstår. Träd- och buskvegetation som hotar att radera en mur ska tas bort.

Flertalet fornlämningar i naturvårdsområdet finns markerade på den ekonomiska kartan. I samband med röjningsarbeten bör alla träd och buskar tas bort från fornlämningarna och deras omedelbara närhet. På detta sätt motverkas skador på lämningen samtidigt som de framträder på ett tydligt sätt i terrängen.

Det är förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller skada fasta fornlämningar. Bränning får inte ske inom fornlämningsområdet. Hettan kan orsaka sprickor i de stenar som anläggningarna är uppbyggda av.

2.1.3 Flora- och faunavård

Mål:

- att bevara alvarmalört, dikesveronika och toppjungfrulin i livskraftiga populationer,

I naturvårdsområdet finns flera växtarter som är upptagna på den svenska hotlistan (rödlistan). Exempel på sådana är alvarmalört (*Artemisia oelandica*, hotkat. 3), dikesveronika (*Veronica catenata*, hotkat. 4) och toppjungfrulin (*Polygala comosa*, hotkat. 4).

Alvarmalört växer gärna i enbuskar och vid röjning bör hänsyn tas till detta. Det är en klonal växt och syns oftast endast som sterila blad, men i de fall den blommar är det oftast i buskarna. För att bevara artens genetiska variation bör buskar med blommande individer markeras inför röjningar och sparas i största möjliga mån. Ingen särskild hänsyn behöver tas för de övriga rödlistade arterna i nuläget.

2.2 Åtgärder i skötselområden

Området består av tre skötselområden som sammanfaller med inhägnaden. Skötselområde 1 består av ett delområde medan skötselområde 2 har delats in i tre delområden och skötselområde 3 i sex delområden som har avgränsats utifrån naturtyp och restaureringsbehov.

Nedan beskrivs kortfattat områdets nuvarande utseende, mål för skötseln anges liksom skötsel- och restaureringsbehov och prioritet. Åtgärderna anges i prioritetsordning, dvs den viktigaste åtgärden står först. Delområdenas avgränsningar framgår av skötselplanekartan, bilaga 1.

Skötselområde 1 – fålla i västra delen

(17,4 ha)

Beskrivning

Delområdet är för närvarande svagt betat av tre hästar. Fram till början av 1960-talet brukades delar av detta skifte som åker. Fårsvingelhed dominerar på de torra delarna och här kan man finna arter som stenmalört, alvarkösa, pimpinell och kalkkrassing. I de fuktigare partierna finns kalkfuktäng och här växer t ex sumpgentiana, älvväxing och tok. Token är frodig och breder ut sig på en stor del av fuktängen.

Mål

> Öppen (< 5% buskar), välbetad fårsvingelhed/kalkfuktäng.

Åtgärder

- Ökat betestryck.
- Alla tokbuskar röjs bort.

Prioritet: 2

Skötselområde 2 – Smedby alvar

(263,6 ha)

Delområde 2:1 (106,4 ha)

Beskrivning

I detta område är alvaret varierat med en mosaik av grusalvar och alvartorräng av frisk typ. På grusalvaren växer bl a krypven, alvarlök, rödmire, såpört, backtimjan, ölandssolvända, fältmalört, stenmalört, alvarklofibbla, rödtoppa och bergsskrabba. De friska alvartorrängarna erbjuder en fin blomsterprakt trots det höga gräset och

här växer t ex backtimjan, vit fetknopp, stor fetknopp, gullborste, darrgräs, sandlök, luddkrissla, kattfot, ljung, getvåppling, knägräs, småfingerört, pimpinell, ljungögontröst, grådraba, färgmåra och backnejlika. I mellersta delen, en bit norr om alvarvägen, breder token ut sig i en tuvig alvartorräng av frisk typ. Längs alvarvägen växer kraftiga, ensartade bestånd av berggröe på vissa ställen. Vägen är hårt sliten och flera nya hjulspår har körts upp. I hjulspåren växer kalkkrassing.

Mål

> Öppet (< 10% buskar), betat, varierat alvar.

Åtgärder

- Naturvårdsinriktad betesdrift
- Förbättring av körvägen så att nya körskador inte uppstår.
- Kraftig röjning av tok i mellersta delen.

Prioritet: 2

Delområde 2:2 (113,1 ha)

Beskrivning

Denna del av Smedby alvar domineras av ett något fuktigare och tjockare jordlager och är därmed mera igenväxt. Norr om alvarvägen är flera partier helt överväxta med mer eller mindre ogenomträngliga toksnår utan grässvål. Alvarfuktängar och alvartorrängar av frisk typ är de dominerande vegetationstyperna där det finns grässvål. I området finns också små partier med grusalvar. I sydöstra hörnet, vid muren, växer enstaka exemplar av smalruta (*Thalictrum simplex* ssp. *tenuifolium*). I nordöstra hörnet finns enbuskmarker. Enstaka grupper av björk finns spridda i området.

Mål

> Betat alvar med gles tokbuskvegetation (< 10%) i de fuktigare delarna och gles enbuskmark (< 10%) på tjockare jordar.

Åtgärder

- Naturvårdsinriktad betesdrift
- Förbättring av körvägen så att nya körskador inte uppstår.
- Kraftig röjning av tok i de partier där det fortfarande finns grässvål.
- Röjning/avverkning av björk. Vissa grupper kan sparas som skydd för djuren.
- Röjning av en, främst i nordöstra hörnet. Grupper av enar sparas så att det blir en gles buskmark.
- Röjning i kanterna av de täta toksnåren utan grässvål. Denna röjning kan successivt utökas allt eftersom grässvålen etablerat sig på de nyröjda ytorna.

Prioritet: 2

Delområde 2:3 (44,1 ha)*Beskrivning*

Delområdet börjar i väster med en enbuskbeväxt höjdrygg som sträcker sig i nordostlig – sydvästlig riktning. Mellan enbuskarna finns partier med obetad alvartorräng av frisk typ (alvormalört, ljung, rödklint, praktbrunört, ängshavre, knägräs m.m.). I östra kanten av ryggen finns inslag av tok och björksly.

I de mellersta och sydöstra delarna består igenväxningen i första hand av enbuskar och björk, men partier med tok förekommer också. Mellan enesnåren finns små områden med fina grusalvar (t ex sandlök, ölandssolvända, vit fetknopp, såpört, backtimjan, fältmalört, alvarklofibbla) och fårsvingelhed.

Mål

> Gles buskmark (< 15%) med alvartorräng av frisktyp på höjdryggen och helt öppet alvar öster om ryggen.

Åtgärder

- Naturvårdsinriktat bete.
- Förbättring av körvägen så att nya körsador inte uppstår.
- Røjning av enbuskar, tok och björksly på höjdryggen. Flera olikåldriga enbuskage sparas så att det blir en gles buskmark. Det mesta av token och all björksly röjs bort.

*Prioritet: 2***Skötselområde 3 – Hammarby alvar****(314,8 ha)****Delområde 3:1 – Storåsen med omgivningar (60,0 ha)***Beskrivning*

Storåsen är en större, delvis skogsbevuxen ås som sträcker sig i nord-sydlig riktning i västra delen av Hammarby alvar. Södra delen av åsen är övergård i buskmark (tok och en) med inslag av björk. Mellan buskar och sly finns fina alvartorrängar, de flesta av frisk typ (ängshavre, praktbrunört, rödklint, ljung) och på de tunna jordarna finns grusalvar med arter som alvarklofibbla, vit fetknopp, luddlosta, bågsvingel, kustarun, knutnarv, stenmalört och vildlin. På båda sidor nedanför åsen finns fina kalkfuktängar som växer igen med tok, björk och en. I norra delen av området har det funnits en lokal för stor sandlilja, men den har inte setts sedan 1972.

Invid alvarvägen, där åsen börjar i väster, ligger en husgrund som lär ha varit ett "gästgiveri". Vegetationen runt husgrunden är aningen gödselpåverkad, troligen på grund av att betesdjuren gärna vistas där. Längs vägen vid husgrunden växer strandnål.

Den centrala delen av Storåsen är till största delen bevuxen med en blandskog (mest lövträd). Där skogen slutar finns remsor med alvartorräng. I skogens östra kant står ett jakttorn och här växer flera individer av fältvedel med blå blommor.

Norra delen av åsen är fuktigare och rymmer ett blåtåtel-dominerat kärr och en alvarsjö som avvattnas österut. Våtmarkerna har ett visst värde för fågellivet – åtminstone större strandpipare, grönbena, tofsvipa och ljungpipare har setts rasta här. Runt våtmarkerna finns stora områden med kalkfuktängar och även en del alvartorrängar av frisk typ. Delar av ängarna hyser täta buskage av tok, en och björk (både dungar och sly). Buskage och träd i anslutning till våtmarker medför en ökad predation av ägg och fågelungar från t ex räva, grävling och mårddjur (Ålind 1997). I anslutning till våtmarkerna finns ett område omgärdat av stensträng (100 × 90 meter), två husgrunder och en 270 meter lång stensträng.

Mål

- Storåsen är bevuxen med skog och glesa buskmarker med större öppna torrängar mellan buskagen.
- Torrängar, fuktängar och våtmarker utan buskvegetation i kanterna av åsen och i norra delen.
- Flera vadararter (rödbena, kärrsnäppa) häckar i anslutning till våtmarkerna.

Åtgärder

- Begränsa skogens utbredning på Storåsen genom att röja sly i kanten.
- Kraftig röjning av tok och en i anslutning till våtmarkerna i norra delen och i fuktängarna nedanför åsen. För att vadare ska kunna häcka i området måste det vara helt öppet.
- Röjning och avverkning av björk i hela området.
- Utglesning av enar och tok på södra delen av åsen.
- Framröjning av husgrunder och stensträngar.

Prioritet: 1

Delområde 3:2 (26,7 ha)

Beskrivning

Öster om Storåsen breder ett flackt alvar ut sig. Här finns framförallt grusalvar med arter som ölandssolvända, småfingerört, backtimjan, vildtimotej, såpört, knutnarv, vit fetknopp. Bitvis är det hållmarksalvar med tät vegetation av slankstarr, gullborste och enstaka, låga tokbuskar. Enstaka björkar har rotat sig i området.

Mål

- Trädlöst grus- och hållmarksalvar.

Åtgärder

- Röjning av all björk.

Prioritet: 2

Delområde 3:3 (68,7 ha)*Beskrivning*

Åtminstone vår och höst rinner en liten bäck norrut genom området och ger det en fuktigare karaktär runt fårorna. Även avvattningen av våtmarkerna på Storåsen (se delområde 3:1) ansluter till denna bäck. Från södra delen rinner en huvudfåra som ca 500 meter söder om norra muren i Hammarby delar sig och bildar två fåror. Den östra bäckfåran och huvudfåran följer västra sidan av en liten höjdrygg med en, björk och tall.

I nordöstra delen av området finns en mycket fin kalkfuktäng med bl a tätört, praktbrunört, slätterblomma, spikblad, sjöfräken och några björkar. I östra kanten på denna fuktäng växer ett glest enbuskage.

Mellan fårorna i norra delen är alvaret en mosaik av hållmarksalvar, grusalvar, öppna kalkfuktängar och fuktängar med tok. I detta område finns en stenring (möjlig fornlämning?).

Mål

- Ett område med buskvegetation i anslutning till bäckfåror och fuktstråken, men i övrigt ett öppet alvar.
- Gles buskvegetation och enstaka grupper med tall på höjdryggen.

Åtgärder

- Röjning av björk (både sly och träd) i hela området. Några grupper sparas.
- Utglesning av en- och tokbuskage. Enbuskarna vid kalkfuktängen i öster sparas.
- Röjning av småtallar längs höjdryggen vid bäckfåran. Äldre tallar sparas eftersom de används som skydd av betesdjuren.

Prioritet: 1

Delområde 3:4 (132,3 ha)*Beskrivning*

Tunnjordigt och mestadels öppet alvar. Här dominerar grusalvar, fårsvingelhed och hållmarksalvar. På grusalvaren växer bl a rikligt med rödmire, kalkkrassing och harmynta. Strax norr om "Tresockna" finns flera individer av rödmire med violetta blommor. I hållmarksalvarens sprickor är vegetationen frodig med bl a älväxing, slankstarr och enstaka låga tokbuskar. I området finns också partier med kalkfuktängar med inslag av tok.

Nära gränsen till Klinta alvar finns en husgrund och en grop som är fornlämningar. "Tresockna" är en stensättning (14 meter i diameter) med en grop fylld av odlingssten och ligger i gränsen mellan Smedby, Hulterstad och Segerstads socknar.

Mål

- Trädlöst, varierat alvar.

Åtgärder

- Rökning av tok i de fuktigare partierna.

Prioritet: 3

Delområde 3:5 (16,0 ha)*Beskrivning*

I nordöstra hörnet av Hammarby alvar tätar tokbuskagen och mellan dem finns små fläckar med kalkfuktängar, grusalvar och hållmarksalvar. En del björkar har fått fäste i de fuktigare partierna. I området växer bl a trampört, blåfibblor, strandmaskrosor och småsporre.

Mål

➤ Varierat, mestadels öppet alvar med glesa tokbuskage i fuktigare partier.

Åtgärder

- Rökning/avverkning av björk.
- Utglesning av tokbuskagen.

Prioritet: 2

Delområde 3:6 (11,1 ha)*Beskrivning*

Område bestående av tre våtar med riklig förekomst av lökgamander, blåtåtel, äl-växing och ältranunkel. Mellan våtarna finns alvartorrängar av frisk typ med bl a solvända, kattfot, ljung, brudbröd, stor fetknopp, grådraba, färgmåra och rödklint. På torrängarna växer också en, tok och björk på vissa ställen.

Mål

➤ Våtar omgivna av alvartorrängar med gles buskvegetation (< 10%).

Åtgärder

- Rökning/avverkning av all björk.
- Utglesning av en och tok i östra kanten närmast muren.

Prioritet: 2

3. UPPFÖLJNING

Uppföljningen inom Hammarby–Smedby naturvårdsområde ska ske, avseende:

- förekomst och frekvens av kärlväxter på torräng, fuktäng, och grusalvar,
- frekvens av alvarmalört och eventuellt ytterligare arter,
- alvarmalörten överlevnad och utbredning i röjda respektive oröjda ytor,
- metodutveckling: förekomst och täckning av ettåriga respektive fleråriga örter och gräs i torräng, fuktäng och grusalvar (som ett visst mått på betestryck och trampsador),
- strukturen i moss- och lavsamhällen på hållmarker och grusalvar,

Fotodokumentation ska ske från fasta punkter med högst fem års intervall.

En uppföljningsplan för Stora Alvaret med metoder, fasta fotopunkter m.m. ska tas fram. En vegetationskarta över Stora Alvaret är under utarbetande och beräknas bli klar under våren 1999. Dessa ska ses som ett tillägg till skötselplanen.

Listor med arter (kärlväxter, fåglar, insekter, svampar, lavar, mossor, mollusker) som är knutna till Stora Alvaret är under utarbetande av en referensgrupp för Stora Alvarets biologiska mångfald.

Skötseln ska dokumenteras. Datum för betespåsläpp, betesbeläggning, djurslag m.m. ska dokumenteras av djurhållarna och redovisas efter betessäsongens slut till naturvårdsförvaltaren. Vegetationens genomsnittliga höjd på torräng resp. fuktäng ska registreras efter avslutat bete och redovisas till förvaltaren.

4. ANORDNINGAR FÖR ALLMÄNHETEN

4.1 Generella riktlinjer och åtgärder

Tillgängligheten för allmänheten ska underlättas om det inte medför störningar för flora, fauna, geologiska former eller brukandet av markerna. Anordningarna för allmänheten får inte verkar störande för områdets landskapsbild.

4.1.1 Information

Mål

➤ Informationstavla om Hammarby–Smedby naturvårdsområde.

Åtgärder

- En informationstavla framställs och sätts upp vid alvarvägens början, exempelvis vid kvarnen.

- Information om Stora Alvaret med förslag på utflyktsmål bör samlas i en broschyr och placeras på strategiska platser runt alvaret.

4.1.2 Parkeringsplatser

I västra delen, vid infarten från stora vägen (vid kvarnen) finns plats för några få bilar.

Mål

Att besökare kan parkera bilarna i anslutning till alvaret.

Åtgärder

Det vore önskvärt att anlägga en större parkeringsplats i anslutning till västra infarten vid kvarnen.

4.1.3 Övergångar och grindar

Vid alvarvägens början och där Hammarby alvar avlöser Smedby alvar finns grindar.

Åtgärder

Ståttor sätts upp på flera ställen, förslagsvis i anslutning till de två grindarna, där alvarvägen passerar mittmuren (gränsen mellan Hammarby och Hulterstad alvar) och vid gränsen mellan Hammarby och Klinta alvar (Storåsen).

4.1.4 Transporter

En gammal körväg i mycket dåligt skick går genom naturvårdsområdet. På flera ställen har nya körspår gjorts. All körning längs denna väg är förbjuden för allmänheten. Vägen behövs dock för djurhållningen. För att minska slitaget på marken närmast vägen krävs att den rustas upp.

Åtgärder

På de ställen där vägen inte är farbar får den banas av ner till flisan. Avbaningsmaterialet måste transporteras bort från naturvårdsområdet. Alla åtgärder som vidtas måste ske i samråd med Länsstyrelsen.

4.1.5 Märkning av naturvårdsområdets gräns

Gränsmarkering av naturvårdsområdet ska utföras enligt svensk standard (SIS 03 15 22).

5. FINANSIERING AV SKÖTSELN

Djurhållningen inom området ersätts via dagens miljöstödsprogram. Detsamma gäller för underhållsröjning i områden som ersätts via miljöstöden.

Restaureringsåtgärder som avverkning av träd och röjning av buskar och sly, liksom komplettering av hägn, informationstavlor, grindar och stättor m.m. kommer att belasta vårdanslaget för förvaltning av skyddade naturområden.

Restaureringsarbetena kan komma att utföras av markägare, brukare eller entreprenörer (efter offentlig upphandling). Kostnad och arbetstid för olika åtgärder kommer att redovisas av dem som åtagit sig restaureringen.

Då området är föreslaget som Natura 2000-område, dvs ett område som föreslås ingå i EUs nätverk av ekologiskt känsliga områden, kommer en förnyad ansökan om medel ur EUs Life-fond att sökas för att möjliggöra mer omfattande restaureringsåtgärder.

6. ÖVRIGA ÅTGÄRDER

En fördjupad inventering av områdets naturvärden bör utföras inom de närmaste fem åren. Dokumentationen bör innehålla en översiktlig vegetationsbeskrivning, en översiktlig insektsinventering och uppgifter om särskilt hänsynskrävande djur-, växt- och kryptogamarter.

En inventering av historiska lämningar bör utföras, i enighet med den metod som utarbetats vid den kulturhistoriska inventeringen av naturvårdsområden på Stora Alvaret (Vägar och vaktarkojor 1998).

Skötselplanen bör fördjupas eller kompletteras om anledning finns.

7. KÄLLOR OCH REFERENSER

1. Ekonomiska kartan 1977, blad 4G0h, 4G0i och 4G1i
2. Flygfoton, Infra-röd film, 1994, skala 1:30.000, Ö3 bild 7–8
3. Fornlämningsregistret, Länsstyrelsens kulturmiljöenhet
4. Historiska kartöverlägg över Stora Smedby och Hammarby alvar. *Ur Ölands Stora Alvar. Kulturlandskapets historia*. IKOS. Rapport 1993–5.
5. Nilsson, L. och Nilsson, M. 1998. Vägar och vaktarkojor. En kulturhistorisk inventering av naturvårdsområdena på Stora Alvaret. Länsstyrelsen.

6. Moreau, Ann. 1993. Ölands Stora Alvar. Kulturlandskapets historia. IKOS Rapport 1993–5.
7. Ortofoto, 1994, skala 1:10 000, bild 4607, 4608 och 4618
8. Ålind, Per. 1997. Vart har Stora Alvarets vadare tagit vägen? Resultat från en häckfågeltaxering våren 1997. Calidris 26:81–105.
9. Ölands botaniska förenings artdatabas

BILAGA 1

Skötselplanekarta för Hammarby–Smedby naturvårdsområde

BILAGA 2

Artförteckning över växter funna i Hammarby–Smedby naturvårdsområde

BILAGA 2

Lista över några av de växter som hittats i Hammarby–Smedby naturvårdsområde.
OBS! Listan är ej komplett.

Artnamn

Acer platanoides
Achillea millefolium ssp. *millefolium*
Aethusa cynapium ssp. *cynapium*
Agrimonia eupatoria
Agrostis capillaris
Agrostis gigantea
Agrostis stolonifera
Agrostis vinealis
Allium oleraceum
Allium schoenoprasum var. *alvarensense*
Allium scorodoprasum
Allium vineale
Alopecurus geniculatus
Alopecurus pratensis
Alyssum alyssoides
Anagallis arvensis
Anagallis arvensis forma *lilacina*
Anchusa officinalis
Androsace septentrionalis
Anemone pratensis
Antennaria dioica
Anthemis tinctoria
Anthericum lilago
Anthoxanthum odoratum
Anthriscus sylvestris
Anthyllis vulneraria
Apera interrupta
Arabis glabra
Arabis hirsuta var. *glaberrima*
Arabis hirsuta var. *hirsuta*
Arenaria serpyllifolia
Argentina anserina
Arrhenatherum elatius
Artemisia campestris
Artemisia oelandica
Artemisia rupestris
Artemisia vulgaris var. *vulgaris*
Asparagus officinalis
Asperula tinctoria
Asplenium ruta-muraria
Asplenium trichomanes
Ballota nigra ssp. *nigra*
Barbarea vulgaris var. *arcuata*
Bellis perennis
Betula pendula
Briza media
Bromus hordeaceus ssp. *hordeaceus*

Svenskt namn

lönns
vanlig röllika
vanlig vildpersilja
småborre
rödven
storven
krypven
bergven
backlök
alvargräslök
skogslök
sandlök
kärrkavle
ängskavle
gråådra
rödmire
lilablommig rödmire
oxtung
grusviva
fälsippa
kattfot
färgkulla
stor sandlilja
vårbrodd
hundkåx
getväppling
alvarkösa
rockentrav
kalktrav
vanlig lundtrav
sandnarv
gåsört
knylhavre
fältmalört
alvarmalört
stenmalört
vanlig gråbo
sparris
färgmåra
murruta
svartbråken
äkta bosyska
vanlig sommargyllen
tusensköna
vårtbjörk
darrgräs
vanlig luddiösta

<i>Bupleurum tenuissimum</i>	strandnål
<i>Calluna vulgaris</i>	ljung
<i>Calystegia sepium</i>	snårvinda
<i>Campanula persicifolia</i>	stor blåklocka
<i>Campanula rotundifolia</i> ssp. <i>rotundifolia</i>	liten blåklocka
<i>Carex caryophyllea</i>	vårstarr
<i>Carex echinata</i>	stjärnstarr
<i>Carex ericetorum</i>	backstarr
<i>Carex flacca</i>	slankstarr
<i>Carex nigra</i>	hundstarr
<i>Carex panicea</i>	hirsstarr
<i>Carex viridula</i> var. <i>viridula</i>	vanlig ärtstarr
<i>Carlina vulgaris</i> ssp. <i>vulgaris</i>	kortbladig spåtistel
<i>Carum carvi</i>	kummin
<i>Centaurea jacea</i>	rödclint
<i>Centaurea scabiosa</i>	väddclint
<i>Centaureum littorale</i> var. <i>littorale</i>	kustarun
<i>Cerastium fontanum</i> ssp. <i>vulgare</i>	hönsarv
<i>Cerastium glutinosum</i>	klibbarv
<i>Cerastium pumilum</i>	alvararv
<i>Cerastium semidecandrum</i>	vårarv
<i>Chaenorrhinum minus</i>	småsporre
<i>Cichorium intybus</i> var. <i>intybus</i>	cikoria
<i>Cirsium acaule</i>	jordtistel
<i>Cirsium arvense</i>	åkertistel
<i>Cirsium vulgare</i>	vägtistel
<i>Convolvulus arvensis</i>	åkervinda
<i>Conyza canadensis</i>	kanadabinka
<i>Corylus avellana</i>	hassel
<i>Cotoneaster integerrimus</i>	oxbär
<i>Crataegus</i> sp.	hagtorn
<i>Crepis tectorum</i> ssp. <i>pumila</i>	alvarfibbla
<i>Cynoglossum officinale</i>	hundtunga
<i>Cynosurus cristatus</i>	kamäxing
<i>Cystopteris fragilis</i>	stenbräken
<i>Dactylis glomerata</i> ssp. <i>glomerata</i>	vanlig hundäxing
<i>Dactylorhiza incarnata</i> ssp. <i>incarnata</i>	ängsnycklar
<i>Danthonia decumbens</i>	knägräs
<i>Dasiphora fruticosa</i>	tok
<i>Daucus carota</i> ssp. <i>carota</i>	vildmorot
<i>Deschampsia cespitosa</i>	tuvtåtel
<i>Dianthus deltoides</i>	backnejlika
<i>Draba incana</i>	grådriba
<i>Dryopteris filix-mas</i>	träjon
<i>Eleocharis uniglumis</i>	agnsäv
<i>Elytrigia repens</i> ssp. <i>repens</i>	vanlig kvickrot
<i>Equisetum arvense</i> ssp. <i>arvense</i>	vanlig åkerfräken
<i>Equisetum palustre</i>	kärrfräken
<i>Equisetum pratense</i>	ängsfräken
<i>Equisetum sylvaticum</i>	skogsfräken
<i>Erodium cicutarium</i>	skatnäva
<i>Erophila verna</i>	nagelört
<i>Euonymus europaeus</i>	benved
<i>Euphrasia micrantha</i>	ljungögontröst
<i>Euphrasia stricta</i> var. <i>brevipila</i>	vanlig ögontröst

<i>Festuca ovina</i>	fårsvingel
<i>Festuca rubra</i> ssp. <i>oelandica</i>	bågsvingel
<i>Festuca rubra</i> ssp. <i>rubra</i>	vanlig rödsvingel
<i>Filipendula vulgaris</i>	brudbröd
<i>Fragaria viridis</i>	backsmultron
<i>Fraxinus excelsior</i>	ask
<i>Galium album</i>	stormåra
<i>Galium aparine</i>	snärjmåra
<i>Galium boreale</i>	vitmåra
<i>Galium verum</i> ssp. <i>verum</i>	vanlig gulmåra
<i>Gentianella uliginosa</i>	sumpggentiana
<i>Geranium columbinum</i>	duvnäva
<i>Geranium molle</i>	mjuknäva
<i>Geranium robertianum</i> var. <i>robertianum</i>	vanlig stinknäva
<i>Geranium sanguineum</i>	blodnäva
<i>Geranium sylvaticum</i> ssp. <i>sylvaticum</i>	vanligt midsommarblomster
<i>Geum urbanum</i>	nejlikrot
<i>Globularia vulgaris</i>	bergskrabba
<i>Gypsophila fastigiata</i>	såpört
<i>Helianthemum nummularium</i>	solvända
<i>Helianthemum oelandicum</i> var. <i>oelandicum</i>	ähta ölandssolvända
<i>Helictotrichon pratense</i>	ängshavre
<i>Helictotrichon pubescens</i>	luddhavre
<i>Herniaria glabra</i>	knytling
<i>Hieracium praealta</i>	blåfibbla
<i>Hornungia petraea</i>	stenkrassing
<i>Hydrocotyle vulgaris</i>	spikblad
<i>Hypericum perforatum</i>	ähta johannesört
<i>Inula britannica</i>	luddkrissla
<i>Inula salicina</i>	krissla
<i>Juncus articulatus</i>	ryltåg
<i>Juncus bufonius</i>	vägtåg
<i>Juniperus communis</i>	en
<i>Lapsana communis</i>	harkål
<i>Leontodon autumnalis</i> var. <i>autumnalis</i>	vanlig höstfibbla
<i>Linaria vulgaris</i>	gulsporre
<i>Linosyris vulgaris</i>	gullborste
<i>Linum catharticum</i>	vildlin
<i>Lithospermum arvense</i>	sminkrot
<i>Lolium perenne</i>	engelskt rajgräs
<i>Lotus corniculatus</i> var. <i>corniculatus</i>	vanlig käringtand
<i>Luzula campestris</i>	knippfryle
<i>Matricaria matricarioides</i>	gatkamomill
<i>Medicago lupulina</i>	humlelusern
<i>Medicago sativa</i> ssp. <i>falcata</i>	gullusern
<i>Melica ciliata</i>	grusslok
<i>Melica nutans</i>	bergsslok
<i>Melica uniflora</i>	lundslok
<i>Mentha aquatica</i> ssp. <i>aquatica</i>	vanlig vattenmynta
<i>Mentha arvensis</i>	åkermynta
<i>Molinia caerulea</i>	blåtåtel
<i>Myosotis ramosissima</i>	backförgätmigej
<i>Myosotis stricta</i>	vårförgätmigej
<i>Odontites vulgaris</i>	rödtoppa
<i>Orchis mascula</i>	Sankt Pers nycklar

<i>Orchis ustulata</i>	krutbrännare
<i>Oxytropis campestris</i> ssp. <i>campestris</i>	fältvedel
<i>Papaver argemone</i>	spikvallmo
<i>Parnassia palustris</i>	slätterblomma
<i>Phleum phleoides</i>	flentimotej
<i>Phleum pratense</i> ssp. <i>serotinum</i>	vildtimotej
<i>Picea abies</i> ssp. <i>abies</i>	vanlig gran
<i>Pilosella officinarum</i>	gråfibbla
<i>Pimpinella saxifraga</i>	bockrot
<i>Pinguicula vulgaris</i>	tätört
<i>Pinus sylvestris</i> var. <i>sylvestris</i>	vanlig tall
<i>Plantago lanceolata</i>	svartkämpar
<i>Plantago maritima</i>	gulkämpar
<i>Platanthera chlorantha</i>	grönvit nattviol
<i>Poa alpina</i>	fjällgröe
<i>Poa annua</i>	vitgröe
<i>Poa bulbosa</i>	knölgröe
<i>Poa compressa</i>	berggröe
<i>Poa pratensis</i> ssp. <i>pratensis</i>	vanligt ängsgröe
<i>Poa trivialis</i> ssp. <i>trivialis</i>	vanligt kärrgröe
<i>Polygala amarella</i>	rosettjungfrulin
<i>Polygala comosa</i>	toppjungfrulin
<i>Polygala vulgaris</i>	jungfrulin
<i>Polypodium vulgare</i>	stensöta
<i>Populus tremula</i>	asp
<i>Potentilla argentea</i> var. <i>argentea</i>	vanlig femfingerört
<i>Potentilla erecta</i>	blodrot
<i>Potentilla tabernaemontani</i>	småfingerört
<i>Primula veris</i>	gullviva
<i>Prunella grandiflora</i>	praktbrunört
<i>Prunella vulgaris</i>	brunört
<i>Prunus spinosa</i>	slån
<i>Ranunculus acris</i> ssp. <i>acris</i>	vanlig smörblomma
<i>Ranunculus bulbosus</i>	knölsmörlomma
<i>Ranunculus flammula</i>	ältranunkel
<i>Ranunculus repens</i>	revsmörblomma
<i>Rhinanthus minor</i>	ängsskallra
<i>Rosa canina</i>	stenros
<i>Rosa dumalis</i>	nyponros
<i>Rumex acetosella</i>	bergssyra
<i>Rumex crispus</i>	krusskräppa
<i>Rumex obtusifolius</i>	tomtskräppa
<i>Sagina nodosa</i>	knutnarv
<i>Salix caprea</i> ssp. <i>caprea</i>	vanlig sälg
<i>Salix repens</i>	krypvide
<i>Sambucus nigra</i>	fläder
<i>Sanguisorba minor</i> ssp. <i>minor</i>	äka pimpinell
<i>Satureja acinos</i>	harmynta
<i>Satureja vulgaris</i>	bergmynta
<i>Scabiosa columbaria</i>	fältvädd
<i>Scleranthus annuus</i>	grönknavel
<i>Scleranthus perennis</i>	vitknavel
<i>Sedum acre</i>	gul fetknopp
<i>Sedum album</i>	vit fetknopp
<i>Sedum rupestre</i>	stor fetknopp

<i>Senecio jacobaea</i> ssp. <i>jacobaea</i>	stånds
<i>Sesleria uliginosa</i>	älvväxing
<i>Silene nutans</i> var. <i>nutans</i>	vanlig backglim
<i>Silene uniflora</i> ssp. <i>petraea</i>	alvarglim
<i>Silene vulgaris</i>	smällglim
<i>Sisymbrium supinum</i>	kalkkrassing
<i>Sorbus aucuparia</i> ssp. <i>aucuparia</i>	vanlig rönn
<i>Sorbus intermedia</i>	oxel
<i>Spergula arvensis</i>	åkerspärgel
<i>Stellaria graminea</i>	grässtjärnblomma
<i>Succisa pratensis</i>	ängsvädd
<i>Tanacetum vulgare</i> f. <i>vulgare</i>	vanlig renfana
<i>Taraxacum</i> sect. <i>Erythrosperma</i>	sandmaskrosor
<i>Taraxacum</i> sect. <i>Palustria</i>	strandmaskrosor
<i>Taraxacum</i> sect. <i>Ruderalia</i>	ogräsmaskrosor
<i>Teucrium scordium</i>	lökamander
<i>Thalictrum simplex</i> ssp. <i>tenuifolium</i>	smalruta
<i>Thlaspi caerulescens</i> ssp. <i>caerulescens</i>	vanligt backskärvfro
<i>Thymus serpyllum</i> ssp. <i>serpyllum</i>	backtimjan
<i>Trifolium arvense</i>	harklöver
<i>Trifolium campestre</i>	jordklöver
<i>Trifolium dubium</i>	trådklöver
<i>Trifolium medium</i>	skogsklöver
<i>Trifolium montanum</i>	backklöver
<i>Trifolium pratense</i>	rödklöver
<i>Trifolium repens</i>	vitklöver
<i>Triglochin palustre</i>	kärrsälting
<i>Ulmus glabra</i>	alm
<i>Urtica dioica</i> ssp. <i>dioica</i> var. <i>dioica</i>	vanlig brännässla
<i>Valerianella locusta</i>	vårklynne
<i>Veronica anagallis-aquatica</i>	vattenveronika
<i>Veronica arvensis</i>	fältveronika
<i>Veronica catenata</i>	dikesveronika
<i>Veronica chamaedrys</i>	teveronika
<i>Veronica officinalis</i>	ärenpris
<i>Veronica scutellata</i>	dyveronika
<i>Veronica serpyllifolia</i> ssp. <i>serpyllifolia</i>	majveronika
<i>Veronica spicata</i> ssp. <i>spicata</i>	axveronika
<i>Viburnum opulus</i>	olvon
<i>Vicia hirsuta</i>	duvvicker
<i>Vicia tetrasperma</i>	sparvvicker
<i>Vincetoxicum hirundinaria</i>	tulkört
<i>Viola canina</i> ssp. <i>canina</i>	ängsviol
<i>Viola hirta</i>	buskviol
<i>Viola riviniana</i>	skogsviol
<i>Viola rupestris</i> ssp. <i>rupestris</i>	sandviol